

Radó Polikárp

Radó Polikárp bencés professzor, nemzetközi hírű hittudós, újságíró, liturgia professzor 1899. március 11-én született Sopronban.

Radó (Rauchbauer) Ferenc tanító legidősebb gyermeke volt. Sopronban végezte alsó- és középfokú tanulmányait. 1915. augusztus 6-án Pannonhalmán belépett a bencés rendbe, s ekkor Radó János a Polikárp szerzetesi nevet kapta. Teológiai tanulmányokra Innsbruckba küldték, ahol 1924-ben doktori fokozatot szerzett, gallikán miseliturgia témájában doktorált. Pannonhalmi Hittudományi Főiskolán a szentírástudomány tanára volt 1933-ig, közben egy évig (1930–31) Rómában végzett további tanulmányokat, a Biblikus Intézetben tanult. Plébánosként, de túlnyomórészt tanári munkakörben dolgozott (Pannonhalma, Győr, Budapest). Plébánosi, majd gimnáziumi tanári munkája ébresztette rá a liturgikus múlt, különösen a magyar múlt kutatására. Ezért egyre intenzívebben kezdett foglalkozni liturgikus témákkal és fordult teljesen a liturgia felé, tudományos munkássága ekkor teljeseedett ki. 1944-ben a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem magántanára lett, 1946-tól pedig ugyanott a liturgia megbízott előadója volt, 21 éven át. 1950-ben a Hittudományi Akadémia tanszékvezető tanárává nevezték ki, kétszer látott el dékáni feladatokat is. A Teológia folyóirat alapítója és első főszerkesztője volt. Az Országos Liturgikus Tanács megalakulásakor (1965) ő lett az ügyvezető igazgató.

A második világháború alatt végigjárta az ország könyvtárait, hogy felkutassa a középkori liturgikus kéziratokat. Ennek eredményét mutatja be a

Libri liturgici manuscripti bibliothecarum Hungariae..., amely 1973-ban jelent meg. E mű volt a kiváló tudós legnagyobb öröme és tudományos munkásságának csúcspontja. Nagy szeretettel és gyermekded örömmel lapozgatta és simogatta az immár vak tudós legkedvesebb művét. A magyar kódexek kutatásáért nemcsak elismerést kapott kiváló személyektől (Jungmann, Lucas Brinkhoff OFM, stb.), hanem támadást is. Így írt erről: „Mire való ez? Talán vissza akarja állítani a régi magyarországi liturgiát? Ezen persze csak mosolyogni lehet: a történelem kerekét nem lehet visszaforgatni. Mégis sok értelme van ennek a feltárásnak. Nyer vele a teológia, de nyer vele a hungarológia is.” Radó Polikárp munkásságának jelentőségét bizonyítva a 75. születésnapjára kiadott bibliográfia 94 tételt sorolt fel, amelyben cikkek, könyvismertetések, költemények, versfordítások, könyvek és tanulmányok szerepelnek.

Sopronhoz is kapcsolódott munkássága, cikkében: „Sopron város kéziratos misekönyve: a Golso-kódex” címmel Sopronnak az egyetlen, teljes egészében fennmaradt középkori liturgikus kódexét ismertette és az ő érdeme, hogy ezt az addigi eredmények összefoglalásával a magyar liturgiátörténet akkori álláspontjának megfelelően helyezte el kódexeink sorába. „Középkori liturgikus könyvek és bibliák maradványai a soproni ev. líceum könyvtárában” c. tanulmányában 29 kötet olyan könyvet sorol fel, amelynek kötéstáblája valamely középkori kódexnek pergamenlapja. Ezzel az úttörő jellegű cikkével messzire előre mutatott, hogyan kell felkutatni középkori kéziratos emlékeinket. A több mint 200 így felfedezett kódex megmaradt kb. 300 levelének magyarországi, pontosabban soproni eredetét vagy legalább használatát bizonyítani lehet. A soproni városi levéltárban lefejtett pergamenlapok kódexekből valók. A Radó Polikárp szorgalmazására lefejtett, részben restaurált és szakszerűen tárolt pergamentöredékekkel Sopron város például szolgált a magyar városok és könyvtárak számára. A latin nyelven történt publikálás alapján Sopron középkori liturgikus emlékei belekerültek a kódexirodalom európai kutatásába. Kódexekben gazdag könyvtárainkban (Akadémia, Eötvös Loránd Tudományegyetem) ugyancsak elvégezték a kötéstáblákon található kódexlapok módszeres lefejtését, aminek eddigi eredményei is igazolták Radó Polikárp negyven év előtti helyes meglátását.

Személyiségéről sokat elárul az az egyetlen mondat, amit 1967 tavaszán egy cikkében írt le: *„Legyünk a húsvéti misztérium szemléletében Krisztusban optimisták, a jobbat, a lehetőleg legjobbat remélők, sőt biztosan tudók.”* Ebből az optimizmusból táplálkozott Radó Polikárp munkabírása, emberszeretete, legendás humora. Radó Polikárp látása időközben rohamosan gyengült. 1971-ben, egy évvel legkisebbik öccsének, Ferencnek halála után Pannonhalmára vonult vissza nyugalomba.

Élete utolsó szakaszát különösen megkeserítette csaknem teljes vaksága, amelytől csak a halál váltotta meg. Pannonhalmán hunyt el 1974. november 21-én. „Radó Polikárppal a magyar egyházi élet kivételes tehetségű és termékenységű tudósa távozott az élők sorából. A szellemi élet minden területe érdekelte. Ugyanakkor mélységesen ember is volt: derűs és gyötrődő, másokat vonzó és bátorító, nemegyszer érzékeny, de alázatos és gyermekien egyszerű. Mégis a Biblia és a liturgia volt érdeklődésének két fókusza.”-írta róla Sóllymos Szilveszter OSB.

Irodalom:

Szigeti Kilián: Radó Polikárp (1899–1974) In: Soproni szemle (29. évf.) 1. sz. (1975.) p. 83-85.; Kovách Zoltán: Radó János Polikárp (1899–1974). Magyar Könyvszemle 1975) p. 212–214.; Aranykönyv 2002. Sopron, 2001. p. 160.

Radó Polikárp műveinek jegyzéke Budapest : Szent István Társulat, 1974

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC12527/12605.htm>

<http://lexikon.katolikus.hu/R/Rad%C3%B3.html>

<http://tar.liturgia.hu/Tanulmanyok/Verb%E9nyi%20Istv%E1n/Verbenyi%20-%20Rado%20Polikarp%20a%20liturgia%20tudosa.pdf>

https://www.familiamagazin.hu/cikk/2004.november/rado_polikarp_a_krisztusban_optimista/2/#ide